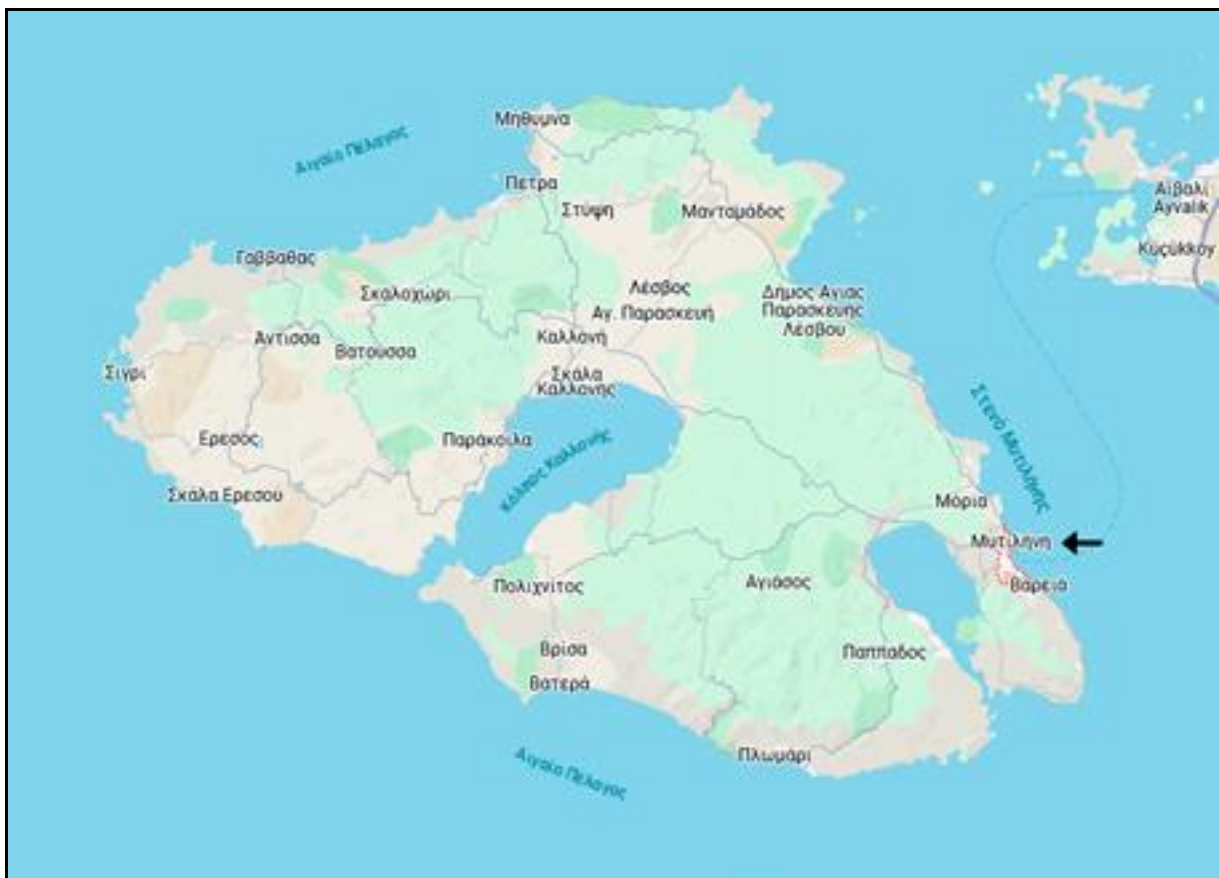

Τάσος Ανθουλιάς

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

Από τους αρχαίους χρόνους
ως το 2020 μ.Χ.

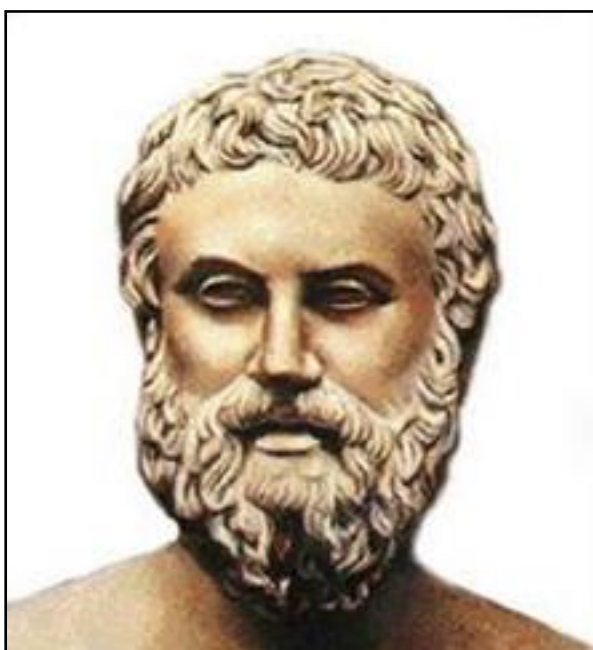
Η Λέσβος είναι ένα νησί της Ελλάδας που βρίσκεται στο βορειοανατολικό Αιγαίο. Είναι το τρίτο σε μέγεθος και το πέμπτο σε πληθυσμό νησί της Ελλάδας. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Μυτιλήνη (που πολλές φορές χρησιμοποιείται το όνομά της για ολόκληρο το νησί). Ανατολικά της Λέσβου είναι η Μικρά Ασία. Εκεί φαίνεται η παλιά Ελληνική πόλη, το Αϊβαλί.

Η Λέσβος κατοικείται από τα προϊστορικά χρόνια. Τα παλαιότερα ευρήματα ανήκουν στην Παλαιολιθική εποχή. Έχουν εντοπιστεί λίθινα εργαλεία, τα οποία χρονολογούνται 780.000 ως 125.000 χρόνια πριν. Σημαντική προϊστορική θέση είναι η Θερμή, όπου αναπτύχθηκε μεγάλος παράκτιος οικισμός σε πέντε φάσεις από το 3200 π.Χ. μέχρι το 2400 π.Χ. Ήταν αστικό κέντρο με οικοδομικά τετράγωνα και λιθόστρωτους δρόμους.

Το Απολιθωμένο δάσος της Λέσβου είναι ένα από τα δύο μεγαλύτερα απολιθωμένα δάση στον κόσμο. Απολιθωμένοι κορμοί βρίσκονται διάσπαρτοι σε μία έκταση 150 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Μεμονωμένα απολιθώματα βρίσκονται και σε πολλά άλλα μέρη του νησιού. Ο σχηματισμός του απολιθωμένου δάσους σχετίζεται με την έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα που έλαβε χώρα στη Λέσβο περίπου πριν 20 εκατομμύρια χρόνια.

Η Μυτιλήνη, αφού ξεπέρασε στα τέλη του 7ου αιώνα π.Χ. τις εσωτερικές διενέξεις και ταραχές, χάρη στον Πιττακό (έναν από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας), απέκτησε δημοκρατικό πολίτευμα και πολιτική σταθερότητα, η οποία της επέτρεψε να αναπτυχθεί σε ισχυρή ναυτική δύναμη και να κυριαρχήσει στις άλλες πόλεις του νησιού.

Ο Αρίων ήταν διάσημος αρχαίος Έλληνας Κιθαρωδός και Διονυσιακός ποιητής που έζησε τον 7ο αιώνα π.Χ. και επινόησε τον Διθύραμβο. Γεννήθηκε στη Μήθυμνα της Λέσβου. Στη Λαογραφία έμεινε γνωστός με τον μύθο που αφορούσε την απαγωγή του από τους πειρατές και τη θαυματουργή του διάσωση από ένα δελφίνι.

Ο Τέρπανδρος ήταν σημαντικός ποιητής και μουσικός της αρχαίας Ελλάδας. Ονομάστηκε «πατέρας της ελληνικής μουσικής», διότι πρώτος αυτός εργάστηκε για τη διαμόρφωση και ανάπτυξη της μουσικής. Πρόσθεσε δύο χορδές στην λύρα και την έκανε επτάχορδη. Γεννήθηκε στην Άντισσα της Λέσβου και έζησε τον 7ο αιώνα π.Χ.

Η Σαπφώ (αποκαλούμενη και Σαπφώ η Λεσβία από τον τόπο καταγωγής της), ήταν Ελληνίδα λυρική ποιήτρια από τη Λέσβο που έζησε γύρω στο 600 π.Χ., ιδιαίτερα γνωστή από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα για το ποιητικό της έργο. Ένας θρύλος λέει ότι η Σαπφώ, λόγω του ανεκπλήρωτου έρωτά της για τον όμορφο νέο Φάωνα, που την απέρριψε και την εγκατέλειψε, έπεσε από τα βράχια της Λευκάδας στη θάλασσα.

Από το 560 π.Χ. οι πόλεις της Λέσβου ήταν υποτελείς στον Κροίσο της Λυδίας. Όταν ο Κροίσος νικήθηκε από τους Πέρσες το 546 π.Χ. το νησί πέρασε υπό περσική κυριαρχία. Το 499 π.Χ. η Λέσβος συμμετείχε στην Ιωνική επανάσταση, όμως μετά την ήττα στη ναυμαχία της Λάδης το 494 π.Χ. υποτάχθηκε πλήρως στους Πέρσες.

Οι Πέρσες ηττήθηκαν από τους Έλληνες στη μάχη της Σαλαμίνας το 480 π.Χ. Η Λέσβος έγινε ανεξάρτητη και στη συνέχεια συμμετείχε στον Πελοποννησιακό πόλεμο. Οι Πέρσες θα την ξανακαταλάβουν το 357 π.Χ. και τελικά θα την απελευθερώσει το 332 π.Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος. Από το 322 π.Χ. ως το 201 π.Χ. το νησί ανήκε στους Διαδόχους του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Το 80 π.Χ. το νησί πέρασε στα χέρια των Ρωμαίων. Απομεινάρια της Ρωμαϊκής ιστορίας της Λέσβου είναι τρία εντυπωσιακά κάστρα. Κατά τη διάρκεια της κυριαρχίας των Ρωμαίων κατασκευάζεται και το Υδραγωγείο της Μόριας (στη φωτογραφία).

Ο Λόγγος ήταν συγγραφέας που έζησε τη Ρωμαϊκή εποχή, στη Λέσβο, στις αρχές του 3ου αιώνα μ.Χ. Είναι ένας από τους πρώτους μυθιστοριογράφους του κόσμου, γνωστός για το έργο του «Δάφνις και Χλόη». Στο έργο αυτό η φύση, οι ήρωές του και ο ταπεινός κόσμος των αγροτών και των δούλων εξιδανικεύονται από τον συγγραφέα. Το ύφος του έργου είναι μοναδικό για την εκλεπτυσμένη περιγραφή του έρωτα και της φύσης.

Στη διάρκεια του Μεσαίωνα η Λέσβος ανήκε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Εκτός από τα άλλα κτίσματα διακρίνεται αυτή την εποχή μεγάλος αριθμός μοναστηριών. Στο νησί υπάρχει αξιόλογη δραστηριότητα, αλλά διάφορες επιδρομές ταλαιπώρησαν τους κατοίκους του νησιού.

Την περίοδο από το 1355 μ.Χ. μέχρι το 1462 μ.Χ. το νησί ανήκε σε μια οικογένεια Γενοβέζων, οι οποίοι κατάφεραν να αναδείξουν την ηγεμονία τους ως μία από τις ισχυρότερες στην ανατολή. Ήταν μια περίοδος ηρεμίας και ακμής της Λέσβου. Στη φωτογραφία το κάστρο που έφτιαξαν στη Μυτιλήνη.

Το 1462 το νησί πολιορκείται από τον Μωάμεθ Β΄ και τον στόλο του και η Μυτιλήνη παραδίδεται. Μετά την κατάληψη της Μυτιλήνης, οι Τούρκοι την καταστρέφουν και σφάζουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Στη Λέσβο γεννιέται επί Τουρκοκρατίας ο αρχινάυαρχος του οθωμανικού στόλου, που ήταν κουρσάρος των ακτών της Μπαρμπαριάς, Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα.

Η Λέσβος απελευθερώθηκε από τους Οθωμανούς στις 8 Νοεμβρίου του 1912 από τον στόλο του ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη κατά τη διάρκεια του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου. Ωστόσο η Λέσβος δεν θα γινόταν επίσημα κομμάτι της Ελλάδας μέχρι το 1920, με τη συνθήκη των Σεβρών.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 καταφεύγουν στη Λέσβο πολλές οικογένειες Μικρασιατών. Κατά τα έτη 1923-24, με την ανταλλαγή πληθυσμών που ακολούθησε, η Λέσβος δέχεται Έλληνες πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, ενώ ο πληθυσμός των μουσουλμάνων αναγκάζεται να φύγει, κατόπιν αποχαιρετι-

στήριων πανηγυριών με γλέντια, χορούς και τραγούδια, στα οποία έλαβαν μέρος και Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι. Χαρακτηριστικά, στην Άγρα, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για την καλή μεταχείρισή τους, δημοσίευσαν ευχαριστήρια επιστολή σε μία Λεσβιακή εφημερίδα και χάρισαν το ρολόι του τζαμιού της Άγρας στον Ι.Ν. του Αγίου Δημητρίου του χωριού.

Στη νεότερη ιστορία η οικονομία του νησιού στηρίζεται στο λάδι και στα προϊόντα του, στην κτηνοτροφία και στη βυρσοδεψία. Τη δεκαετία του 1980 αναπτύσσεται η τουριστική βιομηχανία, η οποία σήμερα είναι ένας από τους κύριους τομείς εισοδήματος του νησιού.

Η Μυτιλήνη είναι πόλη κτισμένη στο νοτιοανατολικό άκρο της νήσου Λέσβου. Είναι η πρωτεύουσα του νησιού. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή εγκαταστάθηκαν στον συνοικισμό της Επάνω Σκάλας πολλές οικογένειες Ελλήνων Μικρασιατών. Εκεί βρίσκεται και το ιστορικό Μνημείο της Μικρασιάτισσας Μάνας.

Στην είσοδο του λιμανιού της Μυτιλήνης υπάρχει το άγαλμα της Ελευθερίας. Τα εγκαίνια του αγάλματος έγιναν το 1930. Αποτελεί ένα είδος απομίμησης του αγάλματος της Ελευθερίας της Νέας Υόρκης,

Η Συκαμιά είναι ημιορεινό χωριό στη Λέσβο. Εκεί γεννήθηκε ο λογοτέχνης Στρατής Μυριβήλης. Στο χωριό λειτουργεί λαογραφικό μουσείο στο οποίο βρίσκεται και συλλογή με αντικείμενα του Μυριβήλη. Επίνειο του χωριού είναι η Σκάλα Συκαμινιάς, όπου βρίσκεται η εκκλησία της Παναγιάς της Γοργόνας και η λεγόμενη μουριά του Μυριβήλη.

Ο Οδυσσέας Ελύτης ήταν ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές, ο οποίος βραβεύτηκε με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1979. Ένα από τα γνωστότερα ποιητικά του έργα είναι το «Άξιον εστί». Η καταγωγή των γονιών του ήταν από τη Λέσβο, αλλά γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Η Καλλονή της Λέσβου είναι ένας μεγάλος οικισμός που βρίσκεται βορειοδυτικά της Μυτιλήνης στον κόλπο της Καλλονής. Η Καλλονή της Λέσβου είναι γνώστη για το φημισμένο προϊόν της που είναι οι σαρδέλες.